

Artbeskrivning och ekologi

Kajorna (*Corvus monedula*) i Östergötland är väl spridda, men inte helt vanliga som häckfåglar i tätorten. De kajor som häckar i staden har sina bon i skorstenar, kyrktorn, ventilationstrummor m.m. Vanligen häckar de utanför staden och kommer till tätorten vintertid eller flyttar söderut. Staden är en attraktiv plats för kajorna med sitt rika utbud på föda (matrester och sopor), varmare klimat och färre fiender (rovfåglar). Kajor övernattar tillsammans i stora kolonier i större träd eller på hustak.

Om man skjuter bort kajor i staden kommer andra fåglar från omgivande landsbygd snabbt att fylla upp platsen. Det finns en stam av övervintrande kajor i de södra delarna av Sverige, även om de flesta flyttar under hösten för att återkomma i slutet av februari. Det innebär att en stor del av kajstammen i Östergötland vintertid består av övervintrande exemplar som kommer ifrån norra Sverige. Skjuter man en kaja vet man aldrig om det är en lokal fågel eller en som häckar på annan ort och bara är här tillfälligt. Idag vet vi inte hur många kajor som håller till i Östergötland.

Skador och olägenheter

Problemen som kajor orsakar är nedsmutsning, utspridning av sopor, deras läten och att synintrycket av flockarna för vissa människor är obehagligt och skrämmande.

Förebyggande åtgärder

I de flesta fall är det vårt eget fel att det blir problem. Matrester från utställda soppåsar, överfulla soptunnor, uteserveringar, gatukök och nedskräpning innebär goda möjligheterna för en tät kajstam i staden. Att idka skydds jakt på fåglarna är inte en långsiktigt hållbar lösning utan innebär att man bekämpar symptomen på ett sanitärt

problem men inte tar tag i ursprungsproblemet. Man kan få ned populationen av häckande kajor genom att störa fåglarna precis innan de går till häckning, t.ex. genom att täcka för skorstenar, nischer och andra lämpliga häckningsplatser.

Alternativ till skydds jakt

De finns olika sätt att få kajor att flytta sig från en viss plats. Uvbulvaner av plast provas ofta att sättas upp på hus, i hamnområden och på fritidsbåtar. Effekten varierar, ibland fungerar det bra men oftast så vänjer sig fåglarna vid det. Ögonattrapper kan också vara en bra metod, speciellt att hänga upp i sin trädgård. Har man bilar man vill skydda så kan det provas. En duvhöksattrapp kan tillverkas och sättas upp i trädgården. Man skär ut en siluett av fågeln i naturlig storlek. Siluetten målas och en balansvikt sätts på mitten så att siluetten håller sig på rätt köl i blåsten. Attrappen hängs sedan upp i trädgården på en lina.

För problem med kajor som flyger in på verandor, balkonger m.m. kan man prova att hänga upp blå plastband eller linor vid platsen där de kan flyga in. En del experter menar att fåglar skyr blå färg. I England har man provat att hissa upp heliumballonger med rovfågelsmotiv över soptippar och andra områden där större samlingar av fåglar finns.

Det enda säkra sättet att bli av med störande nattkvistfåglar är att såga ned eller beskära träden som de brukar sitta i. Träden kan ersättas med buskar, för eftersom kajorna inte övernattar nära marken.

Jaktbestämmelser

Kajor får jagas från 1 juli – 15 april. Kajan finns upptagen i 23 § jaktlagen i den s.k. skyddsjaksbestämmelsen.

Det innebär att kajor som kommer in på gård eller i en trädgård och där kan orsaka skada eller annan olägenhet får jagas under hela året. Kajor får också jagas i tätorter hela året om de orsakar kraftig nedsmutsning genom träck. För att få jaga inom tätbebyggt område krävs dock särskilt tillstånd av polisen. Om kajor orsakar avsevärd skada eller olägenhet av att en fågel byggt bo i hus eller gård, får boet samt ägg eller ungar avlägsnas trots bestämmelserna om fredning.

Ansvarsfrågor

Skadedjur och ohyra är benämningen på djur som medför olägenhet för människors hälsa. Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig. Kajor orsakar ytterst sällan olägenhet för människors hälsa.

Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska hållas fria från ohyra och andra skadedjur. När det gäller skadedjur i övrigt (utomhus) ska åtgärder endast vidtas om det finns hälsorisker (t.ex. smittspridning) som inte är av ringa natur. Det är ägaren eller nyttjanderättshavaren som har ansvaret för det. Miljönämnden i din kommun kan ålägga den ansvarige att vidta åtgärder om det behövs. Bara om det är ”av särskild betydelse med hänsyn till hälsoskyddet” ska kommunen sörja för att åtgärder vidtas. Det gäller alltså om det finns risk för sjukdom eller epidemier som inte kan knytas till särskilda fastigheter eller lokaler.

Ansvar för att sopor inte sprids ut vilar på fastighetsägaren eller den som ställer ut soporna. Avfallsbehållare får inte fyllas mer än att de lätt kan tillslutas.

Mer information

sv.wikipedia.org/wiki/Kaja - om kajor
www.sofnet.org, Klicka på snabbval – jaktfrågor – alternativ till skyddsjakt